

Valtuustokysymys Koponen Hopsu Kv 28.2.2022 vammaisten nuorten oppivelvollisuudesta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen pääsystä

Valtuustokysymys vammaisten nuorten oppivelvollisuudesta sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen pääsystä

Oppivelvollisuusikä on noussut 18 vuoteen 1.8.2021 alkaen, ja oppivelvollisuutta voi suorittaa perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus eli TELMA-koulutus on tarkoitettu erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle, jolla ei sairauden tai vamman vuoksi ole mahdollisuutta siirtyä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Kaupunkien käytännöt sen suhteen vaihtelevat, jolloin erityisen tuen nuori jää ilman pidennetyn oppivelvollisuuden mukaista opintopaikkaa.

Espoon kaupungin nykyisen linjauksen mukaan alle 18-vuotiaalla vammaisella nuorella ei ole jatkossa mahdollisuutta päästä päivätoimintaan, mikäli hän jää yhteishaussa ilman jatko-opiskelupaikkaa. Vammaisten päivätoiminta ei ole oppivelvollisuuslain mukaista oppivelvollisuuskoulusta, joten opiskelijaa ei voi ohjata päivätoimintaan suorittamaan oppivelvollisuuttaan. Jos oppivelvollisuuden suorittaminen on keskeytetty oppivelvollisuuslain 7 §:n mukaisesti, oppivelvollisuusikäinen henkilö voi osallistua päivätoimintaan.

Espoossa ratkaisuna on esitetty sitä, että jos erityistä tukea tarvitseva nuori ei saa opiskelupaikkaa, hänen on anottava oppimisvelvollisuudesta vapauttamista. Tämä on epäoikeudenmukainen tapa ratkaista asia. Oppivelvollisuuslain (1214/2020) esitöissä mainitaan, että oppivelvollisella on oikeus hakea oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä oppivelvollisuuden suorittamisen estävän vamman perusteella. Oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytettäisiin vain hakemuksesta eli yksilön tahdonilmaisun perusteella, ei viranomaisaloitteisesti. Lähtökohta on kuitenkin kaikkien oikeus opiskella. Jos oppivelvollinen ei saa opiskelupaikkaa, hänelle tulee osoittaa opiskelupaikka esimerkiksi TELMA-koulutuksesta.

Opiskelupaikan osoittaminen on asuinkunnan tehtävä. Soveltuvan opiskelupaikan osoittamisessa on otettava huomioon alueen koulutustarjonta, oppivelvollisen kodin ja oppilaitoksen välinen etäisyys ja kulkuyhteydet, erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarve, opetuskieli sekä oppivelvollisen henkilökohtaiset toiveet. Koulutuksen järjestäjän, jolle on myönnetty TELMA-koulutuksen järjestämislupa, tulee ottaa opiskelijaksi sille osoitettu oppivelvollinen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on selvittänyt vaativaan erityiseen tukeen oikeutettujen oppivelvollisten tilannetta, ja on ilmennyt, että erityisesti TELMA-koulutuksen opiskelupaikkojen riittävydessä oli ongelmia kevään 2021 yhteishaussa. Ministeriön mukaan tilannetta seurataan ja ongelmiin puututaan tarvittaessa ohjeistuksen, lisäsuoritepäätöksellä myönnettävän lisärahoituksen tai lainmuutosten kautta.

Mihin toimiin Espoon kaupunki on ryhtynyt sen varmistamiseksi, että erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen piirissä oleville nuorille järjestetään oppivelvollisuuslain vaatima jatko-opiskelupaikka VALMA- ja TELMA-koulutuksesta? Miten Espoon kaupunki huolehtii siitä, että nuori ei joudu anomaan oppivelvollisuudesta vapauttamista saadakseen esimerkiksi paikkaa päivätoiminnasta?

Espoo 28.2.2022

Noora Koponen (vihr.) Inka Hopsu (vihr.)

Nevanlinna Risto	Järvenpää Kaarina	Kauste Mika
Gästrin Eva-Lena	Seppälä Peppi	Laakso Ville
Nieminen Pinja	Värmälä Johanna	Portin Anders
Karimäki Johanna	Laiho Mia	Hietanen-Tanskanen Ira
Nores Mia	Elolahti Auli	Hertell Sirpa

Ruoho Veera

Löyttyniemi Meri

Siivola Marjaana

Poutala Mika

Lindholm Julia

Marttila Helena

Saramäki Sara

Kivekäs Liisa

Keisteri-Sipilä Elli

Elo Tiina

Hopsu Inka

af Hällström Nina

Hyrkkö Saara

Vanhanen Joel

Kauma Pia

Laukkanen Antero

Korhonen Henri

Vehmanen Emma-Stina

Ahlfors Tiina